

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 20 februari 1934 kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1934/1935 av utgifterna för kapitalökning i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

(4:e avd.)

Postverket.

1:o) **Inköp av inventarier för postverkets behov.** Ut i den till riksdagen avlätna, den 3 januari 1934 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1934/1935 har Kungl. Maj:t i avseende å postverket (punkt 1, sid. 3—5, av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning Bil. 4» fogade utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att till inköp av inventarier för postverkets behov för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Utskottet tillstyrker att i enlighet med generalpoststyrelsens, av departementschefen förordade förslag ett belopp av 300,000 kronor anvisas för ifrågasvarande ändamål. Då besparing av omkring 300,000 kronor uppstått å tidigare anvisade anslag, skulle härigenom för nästkommande budgetår i runt tal 600,000 kronor stå till förfogande för postverkets inventarieanskaffning.

Utskottet.

I avseende å sättet för täckande av förevarande, liksom övriga i det följande behandlade anslag till de fyra kommunikationsverken får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om att täckning för desamma — dock med undantag av anslaget till inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare — på vanligt sätt beredes av länemedel.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *inköp av inventarier för postverkets behov* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att utgå av länemedel.

2:o) **Till- och ombyggnad av posthuset i Linköping.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, sid. 5 och 6) föreslagit riksdagen att för till- och ombyggnad av posthuset i Linköping för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 365,000 kronor.

Till ifrågasvarande byggnadsföretag, som beräknats kosta 657,000 kronor, hava för det nu löpande budgetåret anvisats 200,000 kronor. Av det återstå-

ende erforderliga beloppet skulle 92,000 kronor bestridas av postverkets förnyelsefond och 365,000 kronor anvisas för budgetåret 1934/1935.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för *till- och ombyggnad av posthuset i Linköping* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 365,000 kronor, att utgå av lånemedel.

3:o) **Inköp av fastighet i Visby.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, sid. 6 och 7) angående beräkning av anslag till inköp av fastighet i Visby — i vilket avseende särskild proposition förebådats — kommer utskottet att senare under riksdagen avgiva utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

4:o) **Förvärvande av mark till landningsfält för flygplan.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, sid. 7—10) föreslagit riksdagen att till förvärvande av mark till landningsfält för flygplan för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

För detta ändamål hava för budgetåren 1932/1933 och 1933/1934 beviljats tillhopa 250,000 kronor. Härav har Kungl. Maj:t anvisat omkring 27,500 kronor för inköp av vissa i hjälplandningsfältet vid Fagerhult ingående egendomar. I enlighet med luftfartsmyndighetens, av departementschefen biträdda förslag skulle för nästa budgetår erfordras anvisande av ytterligare anslag å 100,000 kronor. I denna summa har luftfartsmyndigheten även inräknat kostnaden för anskaffande av vissa servitut till förebyggande av att i närheten av hjälplandningsfält uppföras byggnader m. m., som kunna hindra inflygning till hjälplandningsfälten.

Rörande omförmälda servitut har luftfartsmyndigheten meddelat bland annat följande.

Till förmån för den eller de fastigheter, på vilka ett hjälplandningsfält är beläget, kan å flygplatsen angränsande egendomar läggas servitut innebärande, att byggnader eller andra anordningar icke få uppföras över en viss höjd. På samma sätt lär kunna förebyggas, att träd över en viss storlek förekomma. Till säkerhet för sådant servitut bör in-teckning meddelas i den tjänande fastigheten. Därest frivillig överenskommelse ej kan träffas, finnes enligt expropriationslagen möjlighet att tvångsvis förvärva servitut av ifrågavarande slag. Gränsar ett hjälplandningsfält till stadsplanlagt område, lär i de flesta fall erforderlig trygghet för in- och utflygning kunna vinnas genom stadsplanebestämmelser; det torde böra ankomma på vederbörande samhälle att gå i författning om fastställande av sådana bestämmelser. Även å icke stadsplanlagt område i stad eller stadsliknande samhälle samt å platser på landsbygden, där tätare bebyggelse finnes eller är att förvänta, lär stundom trygghet uti ifrågavarande hänseende kunna vinnas genom föreskrifter i sammanhang med fastställelse av stomplan (10 § stadsplanlagen), utomplansbestämmelser (11 och 66 §§) samt byggnadsplansbestämmelser (61 §).

Departementschefen har anfört, att, därest riksdagen icke hade något att där- emot erinra, han hade för avsikt tillstyrka Kungl. Maj:t att, om så visade sig erforderligt, med användande av medel från förevarande anslag förvärva servitut i enlighet med vad luftfartsmyndigheten hemställt. Innan anvisande av medel för sådant ändamål ägde rum, borde givetvis i förekommande fall undersökas, om icke trygghet uti ifrågavarande hänseende kunde genom föreskrifter med stöd av stadsplanelagen vinnas utan direkta utgifter för statsverket. Ersättning för servitut, som bestämdes att utgå såsom årlig avgift, borde bestridas av postmedel i likhet med vad som gällde i fråga om årliga avgifter för nyttjanderätt till mark för landningsfält.

Under erinran att riksdagen senast år 1933 haft att taga ställning till frågan om anordnande av landningsplatser för flygplan tillstyrker utskottet, att medel för fortsatta markförvärv nu anvisas med det av Kungl. Maj:t äskade beloppet.

Utskottet.

Vad departementschefen anfört om förvärvande av servitut för tryggande av in- och utflygning å landningsfälten föranleder ingen erinran från utskottets sida. I samband härmed vill dock utskottet framhålla angelägenheten av att samtliga med hjälplandningsfälten sammanhängande marköverenskommelser erhålla en för framtiden i möjligaste mån betryggande utformning, så att inga tvister rörande förfoganderätten över marken framdeles skola behöva uppkomma.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förvärvande av mark till landningsfält för flygplan* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

5:o) **Belysningsanläggningar för luftfartsleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, sid. 10—13) föreslagit riksdagen att till belysningsanläggningar för luftfartsleder för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 90,000 kronor.

Till försöksanläggning för belysning av luftfartsleder har för budgetåret 1933/1934 anvisats ett reservationsanslag av 50,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Denna försöksanläggning har utförts å leden Stockholm—Malmö. Med det nu äskade beloppet, 90,000 kronor, skulle utbyggnad av fyrbelysningen å leden fortsättas genom att nu närmast belysningsanordningarna å sträckan söder om Jönköping i erforderlig mån kompletterades. Därest besparingar skulle uppstå å anslag, som kunde komma att för här omförmålt ändamål beviljas, borde dessa enligt departementschefens mening få tagas i anspråk för påbörjande av arbeten med belysningsanordningar å den återstående delen av luftfartsleden Stockholm—Malmö.

Utskottet. Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *belysningsanläggningar för luftfartsleder* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 90,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Telegrafverket.

6:o) **Telefonstationsbyggnad i kvarteret Jericho i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, sid. 14—15) föreslagit riksdagen att till telefonstationsbyggnad i kvarteret Jericho i Stockholm för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

Till ifrågavarande byggnadsföretag, som jämte markförvärv numera beräknas draga en kostnad av i runt tal 3,850,000 kronor mot tidigare kalkylerade 4,000,000 kronor, har för det nu löpande budgetåret anvisats 2,000,000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande att medel till ifrågavarande byggnadsföretag anvisas för nästkommande budgetperiod med av Kungl. Maj:t äskat belopp, 800,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *telefonstationsbyggnad i kvarteret Jericho i Stockholm* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor, att utgå av lånemedel.

7:o) **Telefonstationsbyggnad i Örnsköldsvik.** Under erinran att Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, sid. 16) avser anvisande av återstoden, 175,000 kronor, av den till 375,000 kronor beräknade kostnaden för telefonstationsbyggnad i Örnsköldsvik, får utskottet, med tillstyrkande av berörda förslag, hemställa,

att riksdagen må till *telefonstationsbyggnad i Örnsköldsvik* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 175,000 kronor, att utgå av lånemedel.

8:o) **Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, sid. 16—20) om anslag till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

Statens järnvägar.

9:o) **Dubbelspårsanläggning mellan Östansjö och Vretstorp. Ombyggnad och utvidgning av rangerbangården i Nässjö.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, sid. 21 och 22) om anslag till dubbelspårsanläggning mellan Östansjö och Vretstorp samt (punkt 10, sid. 23 och 24) om anslag till ombyggnad och utvidgning av rangerbangården i Nässjö avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

10:o) **Gångbroar och gångtunnlar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, sid. 24) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *gångbroar och gångtunnlar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

11:o) **Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, sid. 25 och 26) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

12:o) **Skenfria vägkorsningar m. m.** Under åberopande av den i ärendet förebragta utredningen (sid. 26 och 27) och med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *skenfria vägkorsningar m. m.* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 250,000 kronor, att utgå av lånemedel.

13:o) **Växel- och signalsäkerhetsanläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, sid. 27 och 28) föreslagit riksdagen att till växel- och signalsäkerhetsanläggningar för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Till ifrågavarande ändamål hava för budgetåren 1931—1934 anvisats anslag med respektive 600,000 kronor, 600,000 kronor och 500,000 kronor.

Enligt vad erfarenheterna av utförda anläggningar visat, utgöra växel- och signalsäkerhetsanläggningar jämte linjeblocksanordningar ett verkningsfullt medel för en ur ekonomiska och trafiksäkerhetssynpunkter önskvärd rationalisering av driftsförhållandena. Med hänsyn härtill har järnvägsstyrelsen ansett angeläget, att arbeten av detta slag hädanefter utfördes i hastigare tempo än hittills. Enligt preliminär beräkning föreläge ett anslagsbehov för

utförande av nya anläggningar och ombyggnad av föråldrade dylika av sammanlagt omkring 6,000,000 kronor, varav 3,000,000 kronor borde utgå av kapitalökningsmedel och 3,000,000 kronor av förnyelsefondsmedel. Ifrågavarande program borde enligt styrelsens förmenande såvitt möjligt genomföras under en tid av tre år. För budgetåret 1934/1935 skulle till ändamålet anvisas ett kapitalökningsanslag av 1,000,000 kronor.

Utskottet. Under återopande av ifrågavarande anläggningars betydelse för rationalisering av driftsförhållandena inom statsbanorna tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *växel- och signalsäkerhetsanläggningar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

14:o) **Telefonledningar och kabelarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, sid. 28—30) föreslagit riksdagen att till telefonledningar och kabelarbeten för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Till ifrågavarande ändamål, som avser fortsatt utveckling av statens järnvägars telefonnät, har järnvägsstyrelsen för nästkommande budgetår beräknat 100,000 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Departementschefen har ansett sig så mycket hellre böra biträda järnvägsstyrelsens förslag som vissa till nybyggnad ifrågasatta telefonledningar genom tillgodogörande av materiel från stolplinjerna vid de elektrifierade linjerna kunna utföras avsevärt billigare än vad annars hade varit möjligt.

Utskottet. Då förevarande förslag ej givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *telefonledningar och kabelarbeten* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

15:o) **Elektriska belysningsanläggningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, sid. 30) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *elektriska belysningsanläggningar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor, att utgå av lånemedel.

16:o) **Anordningar för förbättrad driftsekonomi vid lokomotivstationer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, sid. 30 och 31) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *anordningar för förbättrad driftsekonomi vid lokomotivstationer m. m.* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor, att utgå av lånemedel.

17:o) **Utvidgning och modernisering av centralverkstaden i Örebro.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, sid. 31 och 32) föreslagit riksdagen att till utvidgning och modernisering av centralverkstaden i Örebro för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 425,000 kronor.

Beslutet om en utvidgning och modernisering av centralverkstaden i Örebro har tillkommit med hänsyn främst till behovet av ökade möjligheter att i statens järnvägars egen regi på ett ekonomiskt sätt kunna utföra revision av personvagnar. Ifrågavarande arbeten, inklusive maskinell utrustning, hava beräknats kosta i runt tal 1,220,000 kronor. Av dessa belopp har avsetts, att 370,000 kronor — motsvarande dels hela utgiften för ombyggnads- och moderniseringsarbetena i den befintliga vagnverkstadsbyggnaden, 300,000 kronor, dels ock 70,000 kronor eller drygt hälften av den till 120,000 kronor beräknade kostnaden för ny maskinell utrustning — skulle bestridas av förnyelsefondsmedel, medan återstoden eller 850,000 kronor, avseende kostnaderna för dels nybyggnad för personvagnsverkstaden, 800,000 kronor, dels ock resten av inventarieanskaffningen, 50,000 kronor, skulle anvisas såsom kapitalökningsanslag å riksstaten. För nu löpande budgetår har anvisats ett kapitalökningsanslag å 425,000 kronor, varjämte medel ur statens järnvägars förnyelsefond under år 1933 av Kungl. Maj:t för ändamålet disponerats till ett belopp av högst 90,000 kronor. För ifrågavarande arbetens planliga färdigställande skulle erfordras slutanslag av 280,000 kronor å förnyelsefondsstaten för år 1934 och 425,000 kronor å riksstaten för budgetåret 1934/1935.

Utskottet tillstyrker, att för fullbordande av de ifrågavarande utvidgnings- och moderniseringsarbetena vid statens järnvägars centralverkstad i Örebro anvisas ett kapitalökningsanslag å av Kungl. Maj:t äskat belopp, 425,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *utvidgning och modernisering av centralverkstaden i Örebro* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 425,000 kronor, att utgå av lånemedel.

18:o) **Elektrifiering av banorna Stockholm—Krylbo—Ånge och Örebro—Krylbo.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, sid. 32—34) angående elektrifiering av banorna Stockholm—Krylbo—Ånge och Örebro—Krylbo avger utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

19:o) **Elektrifiering av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, sid. 34—44) föreslagit riksdagen dels till elektrifiering av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 11,150,000 kronor; dels ock medgiva, att för elektrifiering av bandelarna Hässleholm—Veinge och Åstorp—Mölle må av uppkommande besparingar å det i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptagna reservationsanslaget till elektrifiering av banan Järna—Norrköping—Malmö m. fl. linjer tagas i anspråk ett belopp av högst 4,300,000 kronor.

Med avseende å medelsbehovet för elektrifieringen av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg har av järnvägsstyrelsen beräknats, att under olika år för skilda slag av till elektrifieringen hörande arbeten och anskaffningar skulle erfordras följande medelsbelopp:

	B u d g e t å r e t			Summa
	1933/1934	1934/1935	1935/1936	
	K r o n o r			
Överföringsanläggningen . . .	4,000,000	3,400,000	4,400,000	11,800,000
Ändringsarbeten	4,000,000	1,630,000	—	5,630,000
Elektriska lokomotiv	3,000,000	3,620,000	2,000,000	8,620,000
Elektrisk värmeledning	—	600,000	500,000	1,100,000
Summa kronor	11,000,000	9,250,000	6,900,000	27,150,000

Till nu angivna, av järnvägsstyrelsen kalkylerade belopp av 27,150,000 kronor, vari preliminärt inräknats 1,319,000 kronor för undanflyttande av vissa kortare riks- och landsledningar samt flyttningar i telefonnäten, kommo vidare de till 1,900,000 kronor beräknade kostnaderna för bortflyttning av vissa telegrafverket tillhöriga ledningar, vilka voro avsedda att i sinom tid ersättas med kabel. Sistnämnda kostnader hava ansetts bära preliminärt påföras elektrifieringsföretaget.

För innevarande budgetår har anvisats ett anslag av 11,000,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts, på framställning av järnvägsstyrelsen grundade förslag skulle till elektrifieringsföretagets fortsättande för budgetåret 1934/1935 anvisas ett anslag å 11,150,000 kronor, omfattande dels det i styrelsens plan för sagda år upptagna beloppet av 9,250,000 kronor, dels ock det förutnämnda beloppet av 1,900,000 kronor för bortflyttning av vissa telegrafverket tillhöriga ledningar.

Kostnaderna för elektrifiering av linjerna Hässleholm —Veinge och Åstorp —Mölle hava av järnvägsstyrelsen beräknats på följande sätt:

Kostnader hänförliga till statens järnvägar.

	Hässleholm— Veinge	Åstorp— Mölle	Summa
	K r	o n o	r
Överföringsanläggningen	1,225,000	855,000	2,080,000
Ändringsarbeten å statens järnvägars be- lysnings- och svagströmsledning m. m.	175,000	140,000	315,000
Ändringar å bana, broar m. m.	40,000	175,000	215,000
Lokomotiv	600,000	600,000	1,200,000
Summa	2,040,000	1,770,000	3,810,000

Kostnader hänförliga till telegrafverket beräknas uppgå till omkring 300,000

Totalkostnaden kommer alltså att uppgå till omkring 4,110,000 kronor.

Vid beräkning av de förändringar i årskostnaderna, vilka föranledas av en elektrifiering, samt av förräntningsmöjligheterna för erforderligt kapital har järnvägsstyrelsen i första hand räknat med en räntefot av 4.5 procent, under det att verkställda parallellkalkyler efter 4 procents räntefot betraktats såsom supplementära.

Resultatet av de av styrelsen gjorda beräkningarna beträffande förräntningsmöjligheterna för det erforderliga kapitalet framgår av här följande översikt:

	Hässleholm— Veinge	Åstorp— Mölle	Summa
Tågkilometer	353,000	237,000	590,000
Häremot svarande lokkilometer, inkl. växling	380,000	285,000	665,000

Besparingar:

Minskat personalbehov 21 resp. 17 man å 3,200 kr.	67,200	54,400	121,600
--	--------	--------	---------

Stenkol,

4,000 ton utländska stenkol å 20 kr., ökat med kostnad för transport och ränta för ett års lagring 3:40 kr.	93,600	—	93,600
1,000 resp. 3,350 ton svenska stenkol å cirka 13:40 resp. 14:80 kr., ökat med kostnad 2:80 resp. 1:— kr.	16,200	53,000	69,200
Minskad kostnad för lokunderhåll	30,400	22,800	53,200
Diverse minskade kostnader för lok, lokstallar samt kol- och vattenstationer	10,500	7,100	17,600
Summa kronor	217,900	137,300	355,200

Nya utgifter:

Ränta efter 4.5 procent å 2.04 resp. 1.77 milj. kronor	91,800	79,650	171,450
Strömkostnad	46,000	25,800	71,800
Underhåll och avskrivning för överföringsan- läggningen	24,000	17,000	41,000
Summa kronor	161,800	122,450	284,250
Vinst vid införande av elektrisk drift	56,100	14,850	70,950

Beträffande grunderna för dessa styrelsens beräkningar har styrelsen anfört följande:

Ifråga om bränslekostnaderna vid ångdrift har styrelsen tillämpat samma beräkningsgrunder som vid bland annat Malmö- och Västkustbaneanlektrifieringen och sålunda utgått från ett kolpris av 20 kronor per ton utländska stenkol samt för svenska stenkol ett efter värmevärde däremot svarande pris. Vid sista upphandlingen år 1933 hava lokomotivstenkol emellertid kontrakterats till ett pris, motsvarande 18 kronor per ton fritt banvagn Västkusthamn. Om detta kolpris (jänte motsvarande sänkning för de svenska stenkolen) beräknas, försämrans resultatet med 11,000 kronor vid Hässleholm—Veinge och 5,500 kronor vid Åstorp—Mölle. Om emellertid räntefoten sänkes från antagen 4.5 till 4.0 procent, medför detta en kostnadsminskning med 10,000 resp. 8,850 kronor. Vinsten i de olika fallen skulle alltså bliva

	Hässleholm— Veinge	Åstorp— Mölle	Summa
Räntefot 4.5 %:			
Stenkolspris kr. 20: —	56,100	14,850	70,950
» » 18: —	45,100	9,350	54,450
Räntefot 4 %:			
Stenkolspris » 20: —	66,300	23,700	90,000
» » 18: —	55,300	18,200	73,500

Vid denna kalkyl har emellertid ej medräknats någon ränta på utflyttningskostnaden för telegrafverkets ledningar utefter här ifrågavarande bandelar, vilken av järnvägsstyrelsen uppskattats till 300,000 kronor, varå 4.5 procent ränta utgör 13,500 kronor. Härav skulle omkring 9,000 kronor belasta Hässleholm—Veinge och omkring 4,500 kronor Åstorp—Mölle. Även om denna kostnad skulle tillkomma, vilket järnvägsstyrelsen på förut i motsvarande fall anförda grunder ej anser riktigt, uppstår dock även i sämsta fall vinst till elektrifieringens förmån.

De sålunda gjorda utredningarna gäve enligt styrelsens mening vid handen, att ifråga om bandelen Hässleholm—Veinge elektrifieringens räntabilitet kunde betraktas såsom väl säkerställd enbart genom påräkneliga förändringar i driftkostnaderna. Redan i det försiktigaste av anförda alternativ utgjorde vinsten, utöver beräknad ränta efter 4.5 procent, 45,100 kronor eller omkring 2.2 procent av kapitalinsatsen. För linjen Åstorp—Mölle vore däremot de direkta beräkningsresultaten ej fullt så gynnsamma. Den påvisbara vinsten utöver beräknad ränta efter 4.5 procent utgjorde i detta fall i det försiktigaste av anförda alternativ 9,350 kronor eller blott omkring 0.5 procent av kapitalinsatsen. De betydande, numera väl kända indirekta fördelarna av en elektrifiering, bland vilka i detta fall särskilt vore att beakta den ökade hastigheten och större trevnaden för de resande, erhöles i allt fall utan merkostnad. Konkurrensförhållandena i berörda landsdel gentemot landsvägstrafiken vore, som bekant, ej de bästa, bland annat beroende på den stora skillnaden i järnvägs- och landsvägsavstånd mellan Hälsingborg och Höganäs. Järnvägsstyrelsen funne därför sannolikt, att en övergång till elektrisk drift skulle komma att medföra någon ökning i resefrekvensen å vederbörande järnvägslinjer. På någon siffermässig uppskattning härav hade styrelsen emellertid icke ansett sig kunna ingå.

Departementschefen har tillstyrkt järnvägsstyrelsens förslag om de båda bandelarnas elektrifiering samt anfört bland annat följande:

Det av järnvägsstyrelsen framlagda detaljerade förslaget till elektrifieringsföretaget jämte därtill hörande kostnadsberäkningar synes ej giva anledning till erinran. Kostnaderna för utflyttning av telegrafverkets ledningar torde emellertid böra preliminärt påföras elektrifieringsföretaget; i vad mån dessa kostnader skola slutligt belasta statens järnvägars eller telegrafverkets kapitalkonto torde, på sätt förutsatts i tidigare fall av motsvarande beskaffenhet, få upptagas till särskild prövning i ett senare sammanhang.

Vad slutligen angår sättet för täckande av kostnaderna för de nu av mig tillstyrkta elektrifieringsarbetena, avser järnvägsstyrelsens förslag, att för ändamålet skulle tagas i anspråk påräkneliga besparingar å det i riksstaten för nu löpande budgetår upptagna reservationsanslaget till elektrifiering av Malmölinjerna. Dessa besparingar hava av järnvägsstyrelsen beräknats till 4,400,000 kronor och innebära alltså en viss marginal i förhållande till den för de nu ifrågasatta arbetena på nyss angivet sätt beräknade totalkostnaden, 4,276,000 kronor. Jag tillstyrker förslaget, dock att det bemyndigande till medelsdisposition, som alltså skulle utverkas hos riksdagen, lämpligen torde böra avse ett till 4,300,000 kronor avrundat belopp.

Utskottet tillstyrker, att till den redan tidigare beslutade elektrifieringen av Västkustbanan (linjerna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg) fortsatt anslag nu beviljas med det av Kungl. Maj:t äskade beloppet av 11,150,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet har ej heller funnit anledning till erinran mot att i samband härmed jämväl de anslutande bilinjerna Hässleholm—Veinge och Åstorp—Mölle ombyggas för elektrisk drift. Kostnaderna härför, kronor 4,270,000, äro avsedda att täckas av uppkomna besparingar å den nu snart genomförda elektrifieringen av södra stambanan (jämte linjen Örebro—Mjölby m. fl.). Såsom skäl för denna utvidgning av tidigare elektrifieringsplan har av järnvägsstyrelsen åberopats fördelarna av enhetlig drift på samtliga anslutande statsbanelinjer. Enligt utskottets mening måste för ett bifall till förslaget också tala de alltmer framträdande gynnsamma erfarenheter, som vunnits av järnvägs elektrifieringen efter hand som denna fortskridit.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *elektrifiering av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 11,150,000 kronor, att utgå av lånemedel;

b) medgiva, att för elektrifiering av bandelarna Hässleholm—Veinge och Åstorp—Mölle må av uppkommande besparingar å det i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptagna reservationsanslaget till elektrifiering av banan Järna—Norrköping—Malmö m. fl. linjer tagas i anspråk ett belopp av högst 4,300,000 kronor.

20:o) **Fortsatt elektrifiering av statsbanorna.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, sid. 44 och 45) om beräkning av ett anslag på 15,000,000 kronor för fortsatt elektrifiering av statsbanorna — i vilket avseende särskild proposition förebådats — avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

21:o) **Dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, sid. 45 och 46) hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor, att utgå av lånemedel.

22:o) **Inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare.** Kungl. Maj:t har (punkt 23, sid. 46 och 47) föreslagit riksdagen att till inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

För arbetena å ifrågavarande banbyggnad, som med dess av 1917 års riksdag beslutade sträckning över Kasker och med tillämpande av före kristidens inträdande gällande priser beräknats i sin helhet draga en kostnad av 30,150,000 kronor, hava för tiden från och med år 1917 till och med budgetåret 1933/1934 beviljats sammanlagt 52,550,000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t till bedrivande av nödhjälpsarbeten å inlandsbanan anvisat 300,000 kronor. Sammanlagt hava alltså för ifrågavarande banbyggnad varit tillgängliga 52,850,000 kronor. I denna summa ingå anslag för budgetåret 1930/1931 med 2,500,000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1931—1934 med 4,000,000 kronor.

Under år 1933 har bandelen Sorsele—Arvidsjaur öppnats för allmän trafik. Arbetet å inlandsbanebyggets återstående del bedrivs nu såväl norrut från Arvidsjaur som söderut från Jokkmokk.

I enlighet med en av järnvägsstyrelsen gjord framställning har i statsverkspropositionen föreslagits, att anslagsbeloppet, 4,000,000 kronor, jämväl för nästkommande budgetår skulle utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Utskottet. Utskottet vill erinra, att 1930 års riksdag beräknat, att med årliga anslag av 4,000,000 kronor inlandsbanan skulle bli fullbordad under budgetåret 1937/1938. Då det nu åskade beloppet hänför sig till denna beräkning, vill utskottet tillstyrka detsammans anvisande. I enlighet med vad som tidigare ägt rum, torde förevarande belopp böra utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

23:o) **Person- och resgodsvagnar.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, sid. 47 och 48) om anslag till person- och resgodsvagnar avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

24:o) **Postvagnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, sid. 48—51) föreslagit riksdagen att till postvagnar för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 165,000 kronor.

Enligt nu gällande bestämmelser angående postbefordran å statens järnvägar, fastställda den 9 september 1927, har järnvägsstyrelsen att — med användande av för sådant ändamål till styrelsens förfogande ställda penningmedel — tillhandahålla erforderliga, för postens framförande och behandling särskilt inredda järnvägsvagnar eller avdelningar av järnvägsvagnar samt vidtaga de ändringar och förbättringar av dem, som påkallas av generalpoststyrelsen.

Generalpoststyrelsen har för år 1934 begärt anskaffning av tillhoppa åtta kombinerade post- och resgodsboggievagnar, varav fem av typ DFo5 och tre av typ DFo6. De sistnämnda beteckna en direkt utökning av vagnparken och böra följaktligen kostnaderna för dem, beräknade till 165,000 kronor, bestri- das med medel från anslag å riksstaten, medan erforderliga medel för anskaffande av de fem förstnämnda vagnarna anvisats ur statens järnvägars förnyelsefond.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag, som innebär anvisande såsom kapital- ökningsanslag av medel för anskaffande av tre kombinerade post- och resgodsboggievagnar, har ej givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må till *postvagnar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 165,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Statens vattenfallsverk.

25:o) **Ny tilloppskanal till Trollhätte kraftstation.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, sid. 59—62) om anslag till ny tilloppskanal till Trollhätte kraftstation avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

26:o) **Kraftstation vid Malfors.** Kungl. Maj:t har (punkt 27, sid. 64 och 65) föreslagit riksdagen att till kraftstation vid Malfors för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 3,100,000 kronor.

Med ifrågakvarande kraftstationsföretag avses att utnyttja den totala fallhöjden av omkring 28 meter i de s. k. Jakobslundsfallen i Motala ström i en enda anläggning, förlagd till Malfors. Kostnaderna för anläggningen hava beräknats till sammanlagt 9,800,000 kronor. Hittills hava för ändamålet anvisats tillhoppa 5,700,000 kronor.

Departementschefen har anfört följande:

Vattenfallsstyrelsens framställning avser att möjliggöra, att arbetena med kraftstationsanläggningen vid Malfors skola under nästkommande budgetår kunna fortsättas i den takt, som avsetts vid beräkning av anslagen för budgetåren 1932—1934, och att anläggningen alltså skall bliva driftfärdig vid årsskiftet 1935—1936. Mot det av vattenfallsstyrelsen under denna förutsättning föreslagna anslagsbeloppet av 3,100,000 kronor finner jag icke skäl till invändning.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *kraftstation vid Malfors* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 3,100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

27:o) **Askfilteranläggning vid ångkraftstationen i Västerås.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, sid. 65—69) föreslagit riksdagen att till askfilteranläggning vid ångkraftstationen i Västerås för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Departementschefen har anfört följande:

»Vattenfallsstyrelsens under här förevarande punkt omförmälda anslags-
äskanden, fränsett det återtagna förslaget om kapitalökningsmedel till en kolpulverkvarn, för vilken kostnaden ansetts kunna annorledes bestridas, avse dels 100,000 kronor för en askfilteranläggning och dels 60,000 kronor för uppförande av en bostadsbyggnad för kraftverkets driftchef.

Vad beträffar den föreslagna askfilteranläggningen torde den i ärendet förebrogta utredningen ådagalägga behövligheten ur sanitär synpunkt av densamma. Då askfiltrering även skulle möjliggöra användning av billigare kol, synes anläggningen jämväl ur ekonomisk synpunkt berättigad. Jag tillstyrker därför, att medel för ändamålet äskas av riksdagen. Mot den av vattenfallsstyrelsen för anläggningen preliminärt beräknade kostnaden, 100,000 kronor, har jag icke funnit något att erinra.

Kostnaden för uppförande åt driftchefen av en bostadsbyggnad, av vattenfallsstyrelsen uppskattad till 60,000 kronor, representerar väl i och för sig ej något mera avsevärt belopp, men särskilt i förhållande till den beräknade hyresavkastningen måste den dock betecknas som hög. Till nämnda kostnadsbelopp skulle komma kostnaden för avloppsledning samt för bidrag till visst vägunderhåll. Det synes därför böra utredas, huruvida och på vad sätt en

mindre kostsam lösning står att vinna. Därvid torde även böra övervägas, huruvida det kan anses ofrånkomligt att ingenjörspersonalen i den omfattning, styrelsen förutsatt, beredes bostad i omedelbar närhet av kraftverket.

Av det anförda framgår, att jag finner mig icke kunna för närvarande taga ställning till förevarande byggnadsfråga utan anser att, i avvaktan på ytterligare utredning, därmed bör anstå till ett kommande år.

Anslag skulle alltså äskas endast till förenämnda askfilteranläggning.»

I likhet med departementschefen tillstyrker utskottet anvisande av medel för en askfilteranläggning vid ångkraftstationen i Västerås. Genom denna anläggning avses att förebygga sanitära olägenheter, som uppkomma vid eldning av kraftstationens ångpannor med kolpulver. Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *askfilteranläggning vid ångkraftstationen i Västerås* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

28:o) **Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, sid. 69—71) får utskottet — under erinran att liknande anslag under en följd av år utgått för den alltjämt fortskridande utbyggnaden av statens kraftnät — hemställa,

att riksdagen må till *distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Stockholm den 20 februari 1934.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hamrin, Lindblad, Svensson* i Kompersmåla, *Kvarnzelius, Nilsson* i Malmö, *Nilsson* i Gränebo, *Borell, Oscar Olsson, Bagge, Asplund, Bergström* och *Theelin*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Holmgren, Strindlund, Törnkvist* i Karlskrona, *Jeppsson, Andersson* i Höör, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Holmdahl, Skoglund* och *Högström*.